

LUKA GAŽENICA

Intermodalno čvorište

Zadar – Smještaj i gospodarstvo

Zadar je administrativno, gospodarsko i kulturno središte Zadarske županije. Od antičkih vremena ima prometnu važnost na pomorskim putovima, a razvojem kopnenih putova u 20. stoljeću, dobiva i ulogu značajnog prometnog čvorišta. Od 1966. povezan je željezničkom prugom s Kninom, gdje se spaja na glavnu prugu Zagreb-Split. Kroz grad prolazi jadranska magistralna cesta, a grad i cijela županija modernom autocestom A1 spojeni su preko Zagreba sa Srednjom Europom. Međunarodnom brodskom linijom povezan je s talijanskim gradom Ankonom. Zadarska luka prihvaća cruisere, brodove za tekući i rasuti teret, a u doglednoj budućnosti i kontejnerske te RO-RO brodove. Zračna luka Zadar nalazi se niti 10 km udaljenosti od grada i gradske luke Gaženica.

Gospodarstvo Zadarske županije godišnje ostvaruje oko 1,5 milijardi EUR-a, zapošljava prosječno 20.000 radnika, dok ukupno zaposlenih ima između 48.000 i 54.000, zahvaljujući velikim sezonskim oscilacijama u zapošljavanju. U strukturi ukupnih prihoda i broja zaposlenih vodeći su sektori trgovine i prerađivačke industrije, najviše u preradi hrane i pića bazirane na lokalnim sirovinama iz mora i plodnog zaleđa. Značajna je i metaloprerađivačka industrija s nekoliko specijaliziranih djelatnosti. Zadarska županija vodeća je u hrvatskom ribarstvu i osobito marikulturi, uzgoju bijele ribe i plavoperajne tune. U Zadru je i sjedište najveće hrvatske brodarske kompanije specijalizirane za prijevoz nafte i naftnih derivata. Cjelokupno gospodarstvo ovisno je o prometnoj povezanosti s tržištima prodaje i nabave, a daljnjim razvojem luke Gaženica unaprijedit će se postojeće djelatnosti pretovara i skladištenja, razvijati prerađivačka djelatnost i popratne djelatnosti vezane uz lučko poslovanje. Osobita očekivanja vezana su uz daljnji razvoj turizma. Turizam je djelatnost zahvaljujući čijem brzom rastu su ublažene posljedice gospodarske krize koju Grad, Županija i cijela Hrvatska proživljavaju od 2009. godine. Ne samo prirodne ljepote zadarskog kraja, već i velike privatne investicije u turizam, razvoj infrastrukture, komunalno uređenje i svjetski prepoznatljivije turističke

atrakcije podigli su zadnjih godina turistički promet, zaposlenost i prihode turističkog sektora. Među brojnim priznanjima zadnje je nagrada uglednog turističkog portala European Best Destinations koje je Zadar proglasilo najboljom turističkom destinacijom za 2016. godinu.

Osnovne informacije o Luci Gaženica

Luka Gaženica u Zadru predstavlja gospodarski najznačajniju poslovnu zonu u Zadarskoj županiji, mada formalno nema takav status. Ovo područje sastoji se od dvije glavne cjeline: Postojeće pretovarne luke u Industrijsko-skladišnoj zoni i Nove luke Gaženica – suvremenog putničko-teretnog terminala. Postojeća pretovarna luka niz godina, zahvaljujući lučkoj logistici i skladišnim kapacitetima, služi kao prihvatna točka za tekuće i rasute terete. Nova luka Gaženica tek je godinu dana u djelomičnoj funkciji ribarske luke te trajektnog i cruzerskog terminala. U punoj funkciji trebala bi biti do 2018. godine završetkom moderne zgrade terminala i kontejnerskog terminala.

Luka je izvanredno intermodalno čvorište. Moderna brza cesta, koja ju spaja na 20 km udaljenu autocestu A1, dotiče samu obalu, praktično ulazi u srce Luke Gaženica. Kamioni koja preuzimaju kontejnere i drugu robu na putu do Zagreba, slovenske ili mađarske granice nemaju niti jednog križanja ili semafora. Željeznička pruga također ulazi industrijskim kolosijecima u područje Industrijsko-skladišne zone, odnosno u skladišta tekućih tereta (naftnih derivata) i rasutih tereta (uglavnom soje). Samo 7 km udaljena je Zračna luka Zadar s letovima prema više od 30 gradova u Srednjoj i Zapadnoj Europi. Luka Gaženica smještena je u širem centru grada Zadra, vrhunskog turističkog odredišta s brojnim hotelima i restoranima.

Luka Gaženica u vrijeme izgradnje 2014. godine

Geografski i strateški položaj

S lokacijom u središtu sjeveroistočne obale Jadranskog mora, Zadar predstavlja idealnu prometnu vezu prema prekomorskim zemljama, ne samo Hrvatske nego i zemalja Srednje Europe. Pametna specijalizacija i određene prednosti mogu ga staviti uz bok s konkurentskim lukama Trst, Kopar i Rijeka. Osigurana je cestovna i zračna povezanost, svi sadržaji Luke Gaženica bit će u punoj funkciji za dvije godine, a očekuje se i revitalizacija željezničke pruge, koja je u proteklim desetljećima bila i osnovna poveznica za prekomorske terete. Kao trajektna luka najbliža Ankoni na susjednoj talijanskoj obali, Zadar trenutno zaostaje za Splitom u putničkom i teretnom prometu na ovoj liniji, međutim planiranim dovršetkom terminala, doći će do izražaja komparativne prednosti geografskog položaja, manje gužve i manje udaljenosti prema sjeveru Hrvatske i drugim krajnjim polazištima i odredištima. Zahvaljujući središnjem položaju na hrvatskoj obali i velikim kapacitetima za skladištenje, Zadar je također idealan terminal za dužobalni razvoz naftnih derivata.

Geografski smještaj Zadarske luke

Zadar kao središnja točka Jadranskog mora

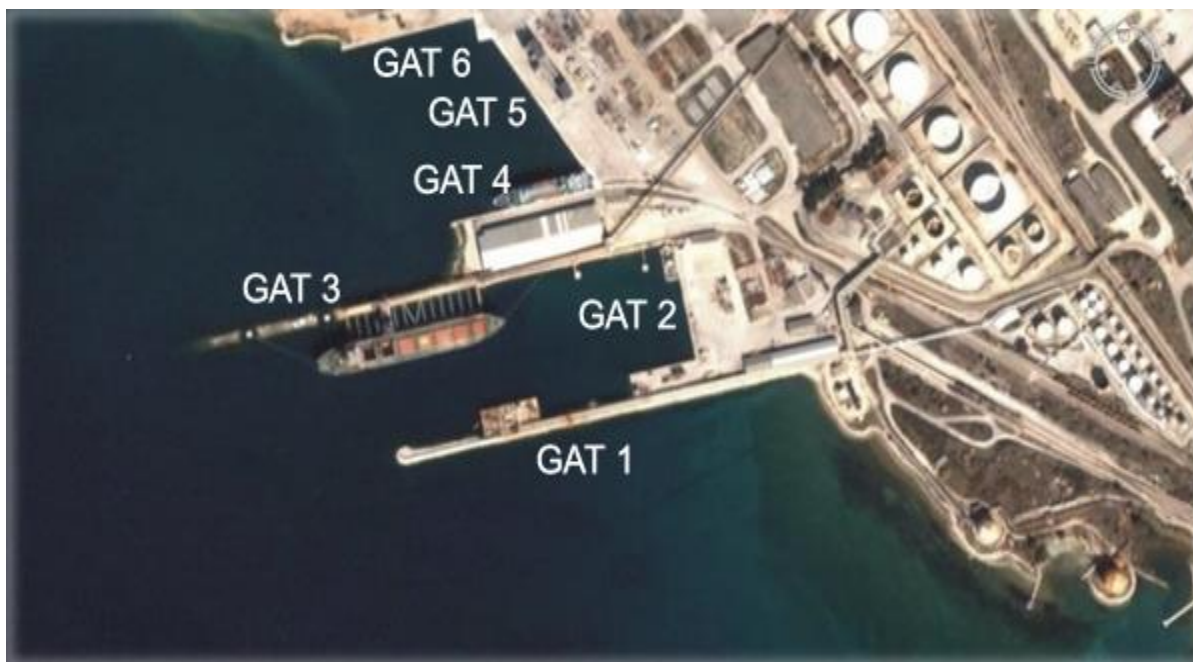

Postojeća pretovarna luka

Karakteristike:

- ✓ 4 km jugoistočno od centra Zadra
- ✓ Terminali za tekuće, rasute i generalne terete
- ✓ Površina oko 230.000 m² i šest gatova
- ✓ Bez mogućnosti prihvata kontejnerskog tereta
- ✓ Mogućnosti razvoja u fazama definiranim „Master planom Teretne luke Gaženica“ i fizičkom planskom dokumentacijom
- ✓ 2014. produženje koncesije tvrtki Luka d.d.
 - 25-godišnje razdoblje
 - planirana ulaganja HRK 215 mil. / EUR 28 mil.
 - unutar postojeće pretovarne luke nalazi se terminal za tekuće terete (gat 1), terminali za opskrbu naftnih platformi (gat 2), suhe rasute terete (gat 3), tropsko voće (gat 4), generalni teret (gat 5), drvo, cement i ro-ro teret (gat 6)

Postojeći gatovi

Industrijska – skladišna zona

Ukupna površina Industrijsko-skladišne zone Gaženica je 139,9 ha (bez akvatorija).

Korisnici većih funkcionalnih cjelina su:

	korisnik	sadržaj	površina (ha)
1.	Tankerkomerc d.d.	spremnici goriva	4,70
		„sfere“ na obali	3,50
		neizgrađeni prostor	7,25
2.	Sojara d.o.o. s terminalom	prerada soje	7,20
3.	Kepol terminal d.o.o.	uprava, terminal i dr.	10,75
4.	Luka Zadar d.d.	skladišni prostori / gatovi	35,00
		neizgrađeni prostor	6,50
		akvatorij luke u koncesiji	50,00
5.	ostali manji korisnici prostora	-	3,00
6.	prometne površine / ceste i željeznica	-	12,00

Prostornom dokumentacijom Grada Zadra i Općine Bibinje na ovom prostoru predviđena je realizacija proizvodnih i pratećih funkcija, kao što su:

- građevine proizvodne i prerađivačke namjene
- građevine zanatske i uslužne djelatnosti koje su kompatibilne s osnovnom namjenom prostora
- građevine za skladištenje i trgovinu (spremišta goriva i kemikalija, hladnjače, depoi i silosi građevinskih materijala, spremišta prehrambenih artikala koji se nalaze u sustavu pretovara luke, trgovina na veliko i druga slična namjena)
- sadržaji koji su servis osnovne djelatnosti, a odnose se na razne usluge, ugostiteljstvo, rekreaciju i slično.

U organizacijskom smislu ovaj prostor je podijeljen u dvije osnovne zone i to:

- područje između ceste D8 (Jadranske magistrale) i željezničke pruge. Na tom prostoru se nalaze kompleksi Agrokora (Sojara d.d.), silosi Kepol-Terminala d.o.o., Luka Zadar d.d., Tankerkomerc d.d. i više manjih korisnika.
- područje ispod pruge s akvatorijem koje je u pretežitom vlasništvu države, odnosno pod upravom Lučke uprave Zadar. U ovom području nalaze se i prostori spremnika goriva (Tankerkomerc d.d.), kemikalija i pretovarnih sadržaja na postojećim gatovima (Sojara d.d.), prepumpna postrojenja za gorivo i kemikalije, te drugi manji sadržaji. Koncesionar lučkih gatova i pridruženih skladišta je Luka Zadar d.d.

Područja tvrtke Tankerkomerc d.d. namijenjena prodaji (uokvirena žutom linijom)

Tvrtka Tankerkomerc d.d. u svom vlasništvu ima terminal za naftu i naftne derivate ukupnog kapaciteta 62.000 m³ u ukupno 13 tankova. Pretovar se obavlja preko pristanišnog gata za manje tankere, industrijskog željezničkog kolosijeka ili kamionskog punilišta. Postrojenje je opskrbljeno s parnim kotlom kapaciteta 5 t pare/sat, trafostanicom snage 600 kVA, dizel agregatom snage 250 kVA i 50-tonskom kamionskom vagom. Tvrtka u području iznad pruge u Industrijsko-skladišnoj zoni posjeduje i atraktivno zemljište namijenjeno prodaji veličine 7,5 ha te zemljište uz more jugoistočno od terminala veličine 3 ha.

Kontakti:

Tankerkomerc d.d., Obala kneza Trpimira 2, Zadar

Generali direktor: Roberto Motušić, tel +385 23 204 730, fax +385 23 331 164

roberto.motusic@tankerkomerc.hr

Tankerkomerc d.d. Terminal tekućih goriva, Gaženica bb, Zadar

Direktor terminala: Boris Jurić, tel +385 23 341 315, fax +385 23 341 305

boris.juric@tankerkomerc.hr

Sojara d.d. na idealnom dodiru kontinentalnih i pomorskih putova bavi se preradom soje. Posjeduje silos kapaciteta 36.000 m³ u 55 ćelija s podnim skladištima kapaciteta 110.000 m³. Utovar i istovar broda obavlja se modernim sustavom za manipuliranje rasutim teretima. Brzina istovara rasutih tereta je 400 mt/h, a jestivih ulja 80 t/h.

Kontakt:

Sojara d.o.o., Gaženica bb, Zadar

Direktorica: Metka Stipčević, tel +385 23 204 300, fax +385 23 204 311

metka.stipcevic@sojara.hr

Kepol terminal d.o.o. još je jedan vlasnik skladišnih kapaciteta za tekuće terete u Industrijsko-skladišnoj zoni. Ukupan kapacitet rezervoara za kemikalije (21 rezervoar pojedinačnog kapaciteta 350-2.000 m³) je 15.650 m³, a u izgradnji je naftni terminal od 6 rezervoara ukupnog kapaciteta 60.000 m³. Transportni cjevovodi vode prema pristanišnom gatu, vlastitom industrijskom kolosijeku i kamionskom punilištu.

Kontakt:

Kepol terminal d.o.o., Gaženička cesta 34, Zadar

Direktor: Bože Krce, tel +385 23 324 123, fax +385 23 340 082

kepol.terminal@zd.t-com.hr

Luka Gaženica pod nadležnošću je Lučke uprave Zadar.

Kontakt:

Lučka uprava Zadar, Liburnska obala 6/I, Zadar

Ravnatelj: Emil Bilić, tel +387 23 201-201, fax +385 23 201-212

ebilic@port-authority-zadar.hr

Luka Zadar d.d. prvenstveni je koncesionar manipulativne obale s pristanišnim gatovima. Ukupno šest gatova pojedinačno je specijalizirano:

Gat 1 za tekuće terete dužene 60 m (vezivanje brodova do 190 m dužine), dubina obale 10,3 m do 12 m s mogućnošću vezivanja brodova veličine do 40.000 DWT. Ovaj terminal također koristi rezervoare za naftne derivate (Tankerkomerc) kapaciteta 60.000 m³, rezervoare za kemikalije (Kepol-terminal) kapaciteta 15.000 m³ 16 cjevovoda, plivajuću zaštitnu branu dužine 300 m. Terminal je opremljen vatrodopjavnim i vatrozaštitnim sustavom za gašenje pjenu, a referentni tereti za isti su: dizel, benzin, VCM.

Gat 2 terminal je za snabdijevanje naftnih platformi, uključuje obalu dužine 180 m (dubina obale je od 4,8 m do 7,1 m), rampu dužine 9 m, otvoreno skladište površine

20.000 m³, zatvorena skladišta i radionice. Referentni tereti za terminal su rezervni dijelovi, potrošni i ostali materijal, razna oprema.

Gat 3 služi za pretovar rasutih tereta, uključuje obalu dužine 140 m, dubina obale je 12 m s mogućnošću vezivanja brodova veličine do 80.000 DWT. Kapacitet terminala je 500.000 t godišnje uz kapacitet iskrcaja i transportne trake 500 t/sat. Terminal također koristi željeznički kolosijek kapaciteta 60 vagona na dan žitarica, odnosno 40 vagona na dan ulja. Terminal ima mogućnost istovremenog ukrcanja u vagone na dva željeznička kolosijeka. Terminal koristi i podno zatvoreno skladište kapaciteta 30.000 m³ te silos za žitarice kapaciteta 38.000 m³. Na terminalu se nalazi i utovarna stanica s mogućnošću istovara kamiona i željezničkih vagona 240 t/sat. Referentni tereti za terminal su soja, pšenica, kukuruz te ostale žitarice.

Gat 4 terminal je za pretovar i skladištenje, uključuje obalu dužine 135 m, dubina obale od 7 m do 11,4 m s mogućnošću vezivanja brodova veličine do 10.000 DWT. Kapacitet terminala je 35.000 t godišnje. Terminal također koristi željeznički kolosijek te kondicionirano skladište s pet odvojenih rashladnih komora ukupne površine 3.400 m² ukupne zapremnine 17.000 m³.

Gat 5&6 terminali su za pretovar generalnog tereta i cementa, uključuju obalu dužine 150 m, dubina od 8,7 m do 10,2 m s mogućnošću vezivanja brodova veličine do 20.000 DWT. Terminal koristi RO – RO rampu dužine 24 m, zatvoreno skladište površine 34.000 m² te otvoreno skladište površine 150.000 m². Terminal također koristi industrijski željeznički kolosijek kapaciteta 140 vagona na dan. Referentni tereti za terminal su morska sol, željezni elementi, drvo, razni paletizirani tereti, teški tereti; oprema za bušeće garniture i specijalni tereti: vjetrenjače. Terminal za pretovar cementa ima godišnji kapacitet od 80.000 tona, sa mogućnošću iskrcaja broda na oba gata za generalni teret, distribucija na kamione i vaganje do max. 50 tona.

Kontakt:

Luka Zadar d.d., Gaženička 28, Zadar

Direktor: Nikola Dragičević, tel +385 23 342-510, fax +385 23 342-630

nikola.dragicevic@luka-zadar.hr

Lučki terminali – Sažetak

Skladišno područje:

- Otvoreni skladišni prostor	150,000 m ²
- Zatvorena skladišta	30,600 m ²
- Kondicionirano skladište +0°C	3,400 m ²
- Rezervoari za tekuće terete	75,000 m ³
- Rezervoari za VCM	9,000 m ³

Nova luka Gaženica – putničko-teretni terminal

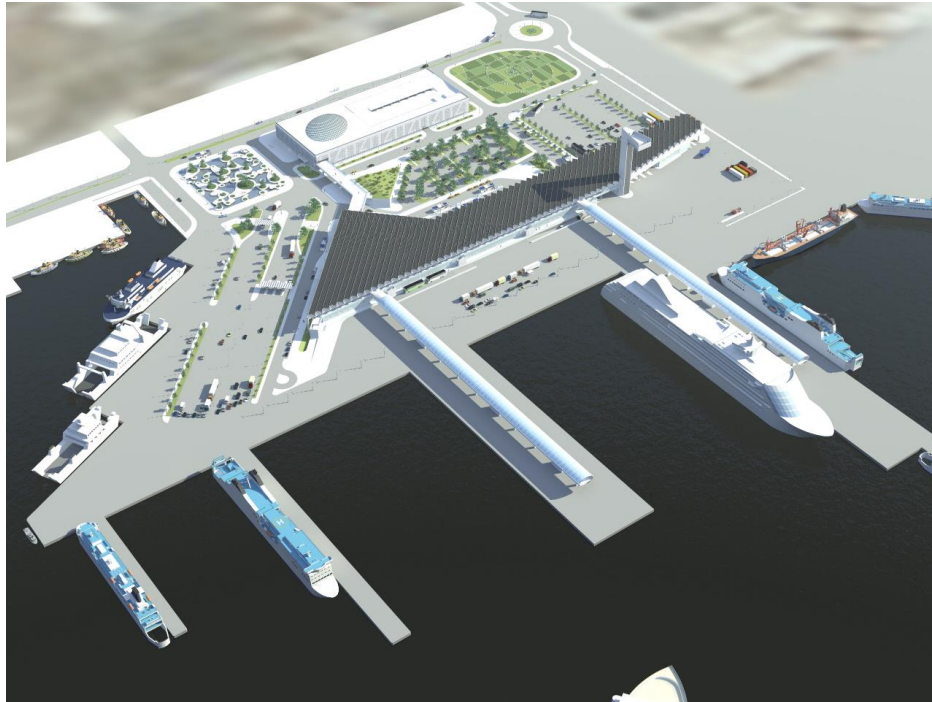
Položaj Nove luke Gaženica u Zadru

Putničko-teretni terminal Nove luke Gaženica u funkciji je od proljeća 2015. godine. Iz gradske jezgre ovamo je premješten lokalni trajektni promet, međunarodna putnička linija Zadar-Ankona te pristajanje najvećih cruisera. Vlada RH odustala je od izgradnje moderne pristanišne zgrade i komercijalnog centra predviđenog izvornim projektom i u postupku je pronalazjenja koncesionara kojem bi nametnula dovršetak ove investicije. U međuvremenu putnicima je na raspolaganju skromna pristanišna zgrada izgrađena na manjem dijelu planiranog prostora.

Idealna pozicija u središtu Jadrana, u neposrednoj blizini zadarske stare gradske jezgre, zračne luke i željezničke pruge te uz spoj na autoput brzom cestom bez semafora i križanja, otvara ovoj luci velike mogućnosti razvoja, osobito kao 'home port' cruisera.

Izvorni projekt Nove luke Gaženica

Na najveći gat mogu istovremeno pristati tri broda na kružnim putovanjima (cruisera) dužene od 250-350 metara. Na istom gatu moguć je i prihvat RO-RO brodova za čiju je manipulaciju osiguran prostor na terminalu.

Opći plan

Dimenzije pristaništa cruisera i RO-RO brodova

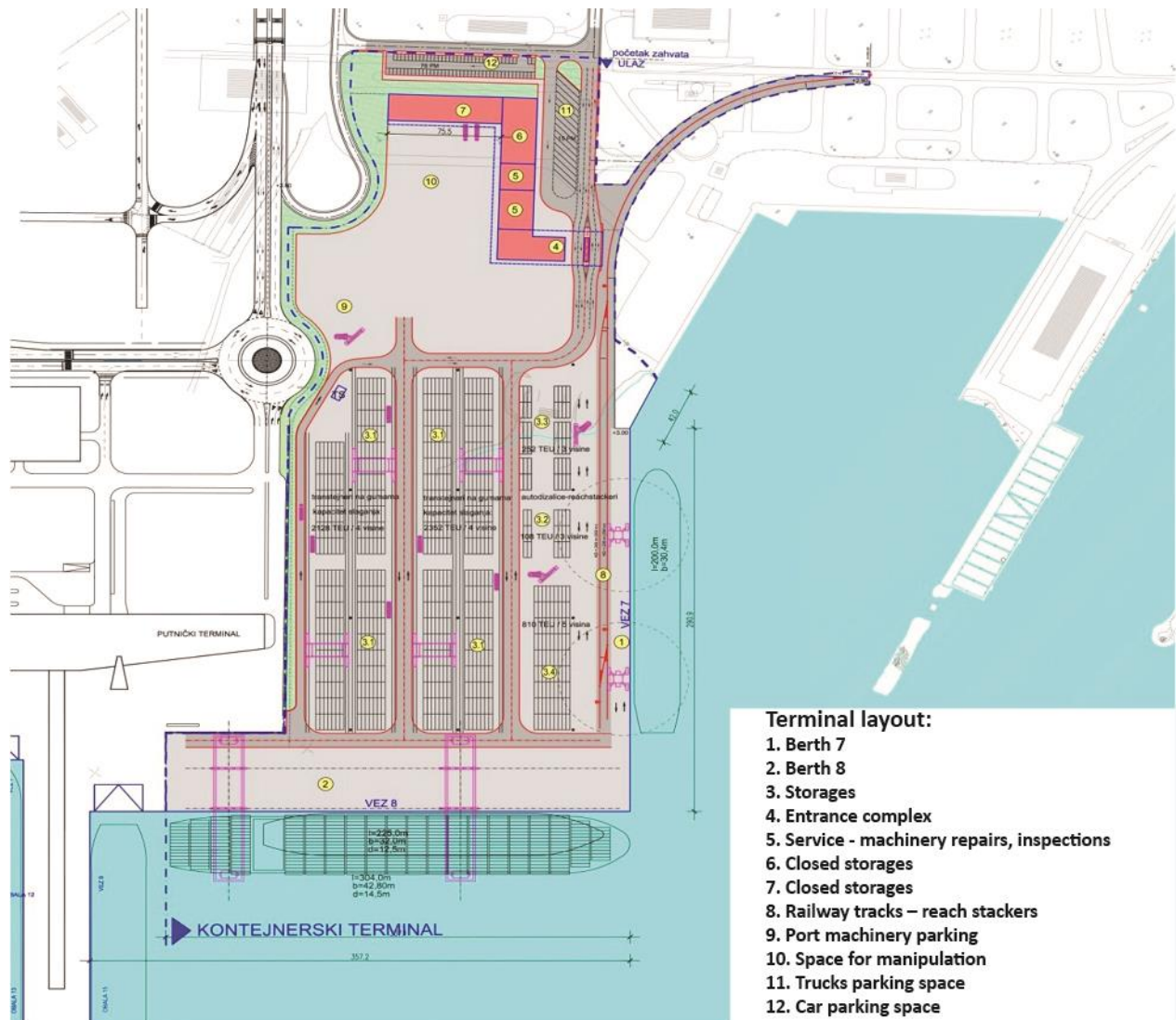
Testno pristajanje u srpnju 2014. – Nova luka Gaženica

Kontejnarski terminal dodatak je originalnom projektu Nove luke Gaženica. Postoji nekoliko ekonomskih razloga za to:

- potencijalno tržište novog kontejnarskog terminala može biti:
 - promet generiran lokalnom ponudom zadarske regije i prometom nove poslovne zone Crno (400 ha)
 - promet generiran međunarodnom trgovinom sa susjednim zemljama Srednje i Jugoistočne Europe
- nerazmjer između budućeg vjerojatno većeg kontejnarskog prometa u kontejnarskim terminalima Sjeveroistoka Jadranskog mora u odnosu na projicirane kapacitete svih tih terminala (osim novog kontejnarskog terminala u Zadru) potencijalno će kontejnarski promet usmjeriti prema Zadru
- cestovne i pomorske udaljenosti značajno su kraće nego preko Hamburga što rezultira kraćim vremenom prijevoza i nižim prijevoznim troškovima
 - prosječnom brzinom od 14 čvorova potrebno je 3 dana za prijevoz robe brodom na udaljenost od 1.000 nautičkih milja
- procjena infrastrukturnih troškova:

	Količina	Jed. mj.	Cijena €	Vrijednost 000 €	Struktura
Zemljani radovi	600.000	m ³	3,30 €	2.000 k€	4%
Podloga i drenaža	118.000	m ²	53,30 €	6.300 k€	13%
Glavni vez	190	ml	53.300 €	10.100 k€	21%
Sporedni vez	260	ml	26.700 €	6.900 k€	15%
Komunalni troš., pruga itd.	30% od gornjih tr.			7.600 k€	16%
Ulazni kompleks	1.700	m ²	€	2.600 k€	6%
Radionice i skladišta	4.600	m ²	€	3.700 k€	8%
Ukupni troškovi				39.200 k€	83%
Nepredviđeni troškovi	20% od ukupnih			€ 7.800 k€	17%
Sveukupni infrastrukturni troškovi				47.000 k€	100%

Provedbene faze

Lokacijska dozvola definira provedbene faze na način da se provede jedne po jedna, ovisno o potrebama.

1. faza – obalni zidovi i zemljani radovi na cjelokupnom zemljištu
2. faza – južni plato do razine +3,00
3. faza – ulazno/izlazna točka: cesta, parkiralište i instalacije
4. faza – sjeverni plato do razine +3,00 bez instalacija
5. faza – sve instalacije

6. faza – željeznički kolosijek
7. faza – servisni kompleks 1
8. faza – servisni kompleks 2
9. faza – zatvorena skladište
10. faza – parkiralište i zelene površine
11. faza – planirana cesta sa spojem na kružni tok

Faze od 1 do 5 neophodne su za osnovno funkcioniranje terminala i tvore jedinstvenu funkcionalnu jedinicu.

Cjelokupna projektna dokumentacija – Kontejnerski terminal

- Konceptijski dizajn, Rijekaprojekt d.o.o., svibanj 2011.
- Feasibility studija kontejnerskog terminala u Teretnoj luci Gaženica – Egis Bceom International, Zadar, siječanj 2012.
- Završena je procedura procjene utjecaja na okoliš (svibanj 2011.) i dobivena „Potvrda o prihvatljivosti zahvata uz primjenu mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša“, klasa: UP/I 351-03/11-02/55, n.: 531-14-1-2-10-11-12, Zagreb, prosinac 2011.
- Studija pomorske sigurnosti, 2011.
- Lokacijska dozvola, klasa: UP/I-350-05/12-01/54, n.:531-05-12-13, Zagreb, srpanj 2012.
- Glavni dizajn for faze 1, 2 i 6 završen je u travnju 2013.
- Građevna dozvola – dobivena 2014.

Cestovna povezanost

Autocesta A1 glavna je veza Juga Hrvatske sa glavnim gradom Zagrebom, posredno sa svim dijelovima Hrvatske i zemljama okruženja. Luka Gaženica ima izvanredan spoj na autocestu brzom cestom s po dva vozna traka u svakom smjeru i bez križanja i semafora, koja praktički izlazi na samu morskou obalu. Do Zagreba se stiže za tri sata, do Splita i Rijeka putovanje je i kraće, do glavnih cestovnih prijelaza za Sloveniju ili Mađarsku za 4 do 5 sati. Ovim pravcem može se nesmetano i bez zastoja obavljati cjelokupan cestovni prijevoz vezan uz postojeće i planirane sadržaje luke:

- putnički prijevoz s putničkog terminala i pristaništa cruisera osobnim automobilom, taxijem, autobusom;
- kamionski prijevoz sa RO-RO i kontejnerskog terminala
- kamionski prijevoz tekućeg i rasutog tereta s teretnog terminala i skladišta naftnih derivata i silosa za rasuti teret;
- kamionski prijevoz svježe ribe iz ribarske luke.

Revitalizacija željezničke pruge

Uklopljenost u željezničku mrežu Hrvatske i Europe trenutno je najslabija karika intermodalnog čvorišta Luke Gaženica. Zadar i njegova pretovarna luka spojeni su još 1967. godine s Kninom, a odatle na tada već postojeću transverzalu Split-Zagreb. Na slici mreže hrvatskih željezničkih pruga možemo vidjeti dva pravca kojim su putnici i tereti prevoženi uglavnom prema Zagrebu: *Lička pruga* (zelena linija na mapi) povezuje Knin s Oštarijama, odnosno s frekventnim pravcem Rijeka-Zagreb, dok *Unska pruga* (prekinuta žuta linija na mapi) vodi do važnog pravca Zagreb-Vinkovci i dalje prema Beogradu. I jedan i drugi pravac, zbog konfiguracije terena, imaju određena ograničenja vezana uz brzinu i osovinsko opterećenje. Kroz desetljeća prije Domovinskog rata 1991.-1995. *Unska pruga* više se koristila zbog veće prosječne brzine vlakova i zbog većeg broja korisnika usluga prijevoza koji gravitiraju bosanskoj dionici pruge.

Zbog značaja kojeg je željeznica u tom razdoblju imala za funkcioniranje i razvoj zadarske pretovarne luke, izgrađeno je i nekoliko industrijskih kolosijeka izravno do pogona, skladišta i rezervoara tekućih tereta. Danas, nažalost, imamo situaciju da je prije godinu dana prekinut svaki promet željeznicom do Knina, a *Unska pruga*, nekoć cijelom trasom u zajedničkoj državi, početkom rata 1991. prekinuta je i do danas prilično zapuštena.

Pun razvoj Luke Gaženica kao intermodalnog čvorišta moguć je ponovnom uspostavom prometa između Zadra i Knina. Poželjna je i revitalizacija i modernizacija *Unske pruge* za što je neophodan i angažman diplomacija obje države, obzirom da taj željeznički pravac višestruko prelazi granicu između Hrvatske i BiH.

Županijska komora Zadar
 Špire Brusine 16, 23000 Zadar
 Tel: +385 (0)23 211-747
 Fax: +385 (0)23 213-923
 E-mail: hgkzd@hgk.hr